

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

Изборно веће Универзитета у Београду - Факултета политичких наука, на седници одржаној 19. новембра 2020. године донело је одлуку о покретању процедуре за избор у звање редовног професора за **ужу научну област Европске студије** и формирало Комисију за припрему **Извештаја о пријављеним кандидатима**, у саставу: **проф. др Слободан Самарџић**, редовни професор Универзитета у Београду - Факултета политичких наука, **проф. др Весна Кнежевић Предић**, редовни професор Универзитета у Београду - Факултета политичких наука и **проф. др Бранко Ракић**, редовни професор Универзитета у Београду - Правног факултета. Комисија је прегледала конкурсни материјал и у складу са Законом о Универзитету и Статутом Факултета политичких наука подноси

ИЗВЕШТАЈ

о пријављеним кандидатима за избор редовног професора за ужу научну област Европске студије

I - О конкурсy

Универзитет у Београду - Факултет политичких наука расписао је конкурс за редовног професора за ужу научну област Европске студије. Оглас за избор у звање и заснивање радног односа, са пуним радним временом, једног редовног професора за ужу научну област Европске студије је објављен у публикацији Националне службе за запошљавање *Послови* 16. децембра 2020. године, број 912, као и на интернет страници Факултета политичких наука (<https://www.fpn.bg.ac.rs/40724>). На оглас се пријавио **један кандидат**, др Маја Ковачевић, ванредни професор ФПН. Комисија је преузела конкурсну документацију и констатовала да је пријава поднета у складу са условима конкурса.

II – О кандидату

1. Биографски подаци

Др Маја Ковчевић је рођена 3. новембра 1965. године у Београду. Завршила је Факултет политичких наука у Београду, смер Међународни односи 1990. године. 1993. године је стекла Диплому Високих европских студија, као и магистратуру права Европске уније у Европском универзитетском центру, Универзитет у Нансију, Француска (магистратура нострификована на Правном факултету Универзитета у Београду, Решењем 03 број: 761/3 од 12. септембра 1996. године), са тезом "Институционални систем Европске заједнице након Уговора о Европској унији". Докторирала је 2010. године на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука, са тезом "Европска унија као систем управљања наднационалном заједницом".

У периоду од 1995. до 2001. године радила је као истраживач-сарадник у Институту економских наука у Београду, 2001. године била је начелник Одељења за Европску унију у Министарству за економске односе са иностранством Савезне Републике Југославије, од 2001. до 2002. године била је помоћник савезног министра у Министарству за економске односе са иностранством Савезне Републике Југославије, потом од 2003. до 2004. шеф Канцеларије за придруживање Савезне Републике Југославије /Србије и Црне Горе Европској унији, да би прешла на Факултет политичких наука где је најпре обављала послове шефа бироа за међународну сарадњу и и била пројект-менаџер.

Од 2011. до 2016. године била је у звању доцента на Факултету политичких наука, а 2016. године је изабрана за ванредног професора, ужа научна област Европске студије. На основним студијама изводи предмете Европске интеграције - развој и проблеми и Политика проширења Европске уније, на мастер студијама предмете Европска унија као глобални актер, Правосуђе и унутрашњи послови у Европској унији, Србија и Европска унија, а на докторским студијама предмет Политика проширења Европске уније у XXI веку.

Самостално је објавила две књиге и осам поглавља у научним монографијама и зборницима радова. Поред тога, објавила је и тридесет чланака у часописима. Учествовала је у више научно-истраживачких пројеката, као и пројеката сарадње између универзитета. Од 2011. године до данас учествује као истраживач на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије „Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту“, од 2017. године је део тима Jean Monnet Chair пројекта Европске уније под називом „The European Union and Europeanisation of Wider Europe and the World“, а од 2018. део тима на пројекту Европске сарадње у науци и

технологији финансираном од стране Европске уније (European Cooperation in Science and Technology - COST) "EU Foreign Policy Facing New Realities: Perceptions, Contestation, Communication and Relations". Учествовала је на више научних конференција у земљи и иностранству. Била је члан Савета Факултета политичких наука у Београду (2015-2018.), а од 2019. године је члан Управног одбора Института за европске студије у Београду.

III О научним резултатима кандидата

1. Достављени научни резултати кандидата

Комисија је утврдила да је кандидат у пријави навео и у целини или у изводу (фотокопија) приложио **следеће објављене радове и доказе о другим научним и педагошким резултатима** постигнутим од избора у звање ванредног професора на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука у јуну 2016. године до објављивања конкурса 16. децембра 2020. године:

Ауторски и коауторски радови

Маја Ковачевић, "Криза у Европској унији и политика проширења", у: Слободан Самарцић, Ивана Радић Милосављевић (Ур.), *Европска унија: нове и старе димензије кризе*, Универзитет у Београду - Факултет политичких наука, 2016, ISBN 978-86-6425-030-6, стр. 83-91. <https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2017/04/Evropska-unija-nove-i-stare-dimenzije-krize.pdf>

Maja Kovačević, „European Union’s Common Security and Defence Policy Operations in the Mediterranean: Missions Impossible“, *Serbian Political Thought*, No. 2/2018 Year X Vol. 18, pp. 89-103, UDC: 355.02(4-672EU):355.02(5-15(6-17)), <https://doi.org/10.22182/spt.18212018.6>

Маја Ковачевић, „Међународни проблеми и изучавање процеса европске интеграције од оснивања заједница до Јединственог европског акта“, *Међународни проблеми* бр. 2/2018. Вол. LXX, бр. 2, стр. 147–180, UDK: 339.923:061.1EU. <https://www.diplomacy.bg.ac.rs/casopisi/medjunarodni-problemi/medjunarodni-problemi-2018/>

Maja Kovačević, "The EU's Stability-Democratisation Dilemma in Western Balkans: the case of Serbia", Special Issue: Serbia on its way to EU membership – the remaining challenges and obstacles, *The Australian and New Zealand Journal of European Studies (ANZJES)*, European Studies Association of Australia and New Zealand (ESAANZ), Vol 10 (3) 2018, pp. 9-23. ISSN 1837-2147, ISSN 1836-1803

Маја Ковачевић, “Ограничења трансформативне моћи Европске уније и Западни Балкан“, *Међународни проблеми*, Вол. LXXI, бр. 1, 2019, стр. 26-49. УДК: 327(4-672EU:497)
https://www.diplomacy.bg.ac.rs/pdf/medj_problemi/2019/Medjunarodni_problemi_1-2019.pdf

Маја Ковачевић, „Европска унија и Западни Балкан: како раскинути “прећутни пакт стабилности”?”, у: Зборнику радова са међународне научне конференције *Сукоби. Стабилност. Демократија?*, Факултет политичких наука, 2019, стр. 9-23, UDK 327.323(4):(061.1EU. <http://www.upns.rs/node/60>

Маја Ковачевић, „Европски парламент и реформа заједничког европског система азила“, *Годишњак ФПН*, година XIII, специјалан број, децембар 2019, 149-165, UDK 314.74:341.43:342.53(4-672 EU) https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/FPN-Godisnjak-22-2019-specijalan_broj.pdf

Маја Ковачевић, „Политика проширења Европске уније у потрази за реформом“, *Политичка ревија*, бр. 02/2020, година (XXX) XX, вол. 64, стр. 133-150.
<https://www.ips.ac.rs/rs/publications/politika-prosirenja-evropske-unije-u-potrazi-za-reformom/>

Nicholas Ross Smith, Nina Markovic and Maja Kovacevic, „The EU’s stability-democracy dilemma in the context of the problematic accession of the Western Balkan states“, *Journal of Contemporary European Studies*, 2020, pp. 1-15. IF 2019: 0.909.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14782804.2020.1823823>

Маја Ковачевић, Дејана М. Вукасовић, „Француска и концепт европског суверенизма на раскршћу интеграције“, *Међународни проблеми*, Вол. LXXII, бр. 3, стр. 499–531.
<https://www.diplomacy.bg.ac.rs/casopisi/medjunarodni-problemi/medjunarodni-problemi-2020/>

Маја Ковачевић, „Диференцирана интеграција у Простору слободе, безбедности и правде Европске уније: случај Данске“, *Годишњак ФПН*, број 4, децембар 2020, стр. 35-54. UDC 341.1+341.217(4-672EU) (049.32) 339.923:061.1EU(049.32)

Маја Ковачевић, *Европска диференцирана унија*, Факултет политичких наука, Београд, 2020, 1-260, ISBN 978-86-6425-073-3, COBISS.SR-ID 28365065.
<https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/Kovacevic-Evropska-diferencirana-unija.pdf>

Остали научни и педагошки резултати

Кандидат је доставио доказе о позитивној оцени педагошког рада добијеној у студентским анкетама током целокупног протеклог изборног периода, листу хетероцитата, доказе о резултатима у развоју научнонаставног подмлатка, о менторствима и чланствима у комисијама за израду докторских дисертација и мастер радова, о чланству у уређивачком одбору научних зборника радова, учешћу на домаћим и међународним научним пројектима, доприносу академској и широј заједници, као и учешћу у сарадњи са другим високошколским и научноистраживачким установама у земљи и иностранству.

2. Класификација, категоризација и приказ радова кандидата од значаја за избор у редовног професора

Комисија је утврдила да је кандидат у пријави навео и уз њу у целини или изводу (фотокопија) приложио петнаест научних радова објављених од избора у звање ванредног професора на Факултету политичких наука Универзитета у Београду у јуну 2016. године до објављивања конкурса 16. децембра 2020. године. Комисија је издвојила **дванаест радова од значаја за избор у звање редовног професора** за ужу научну област Европске студије а на основу **члана 74. ст. 10. Закона о високом образовању** („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019 и 6/2020 - др. закони), **Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду** („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 192/16; Измене објављене у „Гласник Универзитета у Београду“ бр. 195/16 и 197/17.-исправка, 199/17 и 203/18.) и **Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача** („Службени гласник РС“ број 24/16, 21/2017 и 38/2017).

Комисија је **класификовала, приказала и оценила све радове** према **Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду** („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 192/16; Измене објављене у „Гласник Универзитета у Београду“ бр. 195/16 и 197/17.-исправка, 199/17 и 203/18.) и **Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду** („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 192/16; Измене објављене у „Гласник Универзитета у Београду“ бр. 195/16 и 197/17.-исправка, 199/17 и 203/18.).

2.1.1. Објављен један рад из категорије M21, M22 или M23 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира.

Nicholas Ross Smith, Nina Markovic and Maja Kovacevic, „The EU’s stability-democracy dilemma in the context of the problematic accession of the Western Balkan states“, *Journal of Contemporary European Studies*, September 2020, pp. 1-15. IF 2019: 0.909. Категорија: M22
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14782804.2020.1823823>

У раду се разматра неизвесност проширења Европске уније на простор западног Балкана, као и утицај који је тзв. дилема стабилност-демократизација имала на деловање Европске уније у региону. Поред представљања актуелних теоријских дебата о спољном деловању Европске уније, аутори анализирају политику Европске уније према западном Балкану од Самита у Солуну 2003. године до 2020. Показује се да је у читавом периоду доминирала

тежња Европске уније да стабилизује ово подручје, што је за једну од последица имало успорене процесе демократизације. Поред тога, криза политике проширења је додатно ослабила делотворност ове политике, што се покушало превазићи различитим иницијативама као што је, на пример, програм приоритета усвојен 2018. године. До оживљавања процеса неће доћи, а перспектива приступања ће додатно бити замагљена блокирањем отварања преговора са Северном Македонијом и Албанијом. Аутори закључују да је доведена у питање улога Европске уније и као актера који подстиче процесе демократизације, али и као актера који обезбеђује стабилност у региону, као и да ће бити настављено надметање Уније са Русијом и Кином за утицај на овом подручју.

Часопис *Journal of Contemporary European Studies* је реферисан у JCR Social Science Edition, има Impact Factor 0.909 у 2019. години и сврстан је као 28. од 77 часописа у области регионалних студија (<https://ezproxy.nb.rs:2443/servisi.130.html?jid=359733>), на основу чега комисија оцењује да спада у категорију M22.

2.1.2. Објављен један рад из категорије M24 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира.

Maja Kovačević, „European Union’s Common Security and Defence Policy Operations in the Mediterranean: Missions Impossible“, *Serbian Political Thought*, No. 2/2018 Year X Vol. 18, pp. 89-103, UDC: 355.02(4-672EU):355.02(5-15(6-17), <https://doi.org/10.22182/spt.18212018.6>
Категорија: M24

У оригиналном научном раду „Операције заједничке безбедносне и одбрамбене политике Европске уније у Медитерану: Немогуће мисије“ аутор критички разматра деловање Европске уније као безбедносног актера у овом подручју. Полазећи од концепта Кристофера Хила (Christopher Hill) о јазу између способности и очекивања аутор анализира одговор Европске уније на кризу у Медитерану. Показује да Европска унија није успела да донесе заједничку одлуку као одговор на либијску кризу 2011. године, већ су земље чланице (Француска и Уједињено Краљевство пре свих) деловале унилатерално, доводећи институције Уније пред свршен чин. Када након међународне војне интервенције Либија постане жаришна тачка мигрантске кризе, Европска унија ће покушати да управља кризом путем мисија EUFOR Lybia, EUBAM Lybia и војном операцијом EUNAVFOR MED. Анализирајући ове мисије и операције аутор показује да је у сва три случаја Унија дефинисала преамбициозне и нереалне мандате мисија што је водило њиховом скромном домету. Закључује да су либијска, а потом и мигрантска криза потврдиле да у кризним тренуцима спољна политика остаје домен деловања земаља чланица а не Уније као целине, као и да је доведена у питање способност Уније да делује као безбедносни актер у свом непосредном окружењу.

2.1.3. Објављених пет радова из категорије M51 у периоду од избора у претходно звање из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије M24 може, један за један, да замени услов из категорије M51.

Маја Ковачевић, „Међународни проблеми и изучавање процеса европске интеграције од оснивања заједница до Јединственог европског акта“, *Међународни проблеми* бр. 2/2018. Вол. LXX, бр. 2, стр. 147–180, UDK: 339.923:061.1EU. Категорија: M51

https://www.diplomacy.bg.ac.rs/pdf/medj_problemi/2018/Medjunarodni_problemi_br.2_2018.pdf

У овом прегледном раду се на основу истраживачких тема обрађиваних о европској интеграцији у часопису *Међународни проблеми*, у периоду од 1949. до 1990. године, размотра у којој мери је југословенска наука о међународним односима пратила овај процес и изучавала односе Југославије са Заједницама. Анализа аутора показује да је домаћа наука проучавала све значајне аспекте процеса европске интеграције и да је ишла у корак са временом и са кључним теоријским правцима. Први послератни период су обележиле теме од значаја за контекст настанка првих Заједница: економска и политичка ситуација западноевропских земаља, немачко питање, Маршалов план, деколонизација и неуспех оснивања Европске одбрамбене заједнице. Након настанка првих Заједница, пажњу привлачи изучавање процеса економске интеграције уопште, њених модела и очекиваних ефеката. Упоредо са успоравањем процеса интеграције крајем шездесетих и током седамдесетих година прошлог века, теме истраживања се усмеравају на поједине политике и иницијативе Заједнице: заједничку пољопривредну политику, развој регионалне политике, споразуме о придруживању, политику према Медитерану, иницијативе у области монетарне интеграције. Током осамдесетих година прошлог века доминирале су теме које су обележиле ту деценију у процесу европских интеграција: медитеранско проширење, Јединствени европски акт, програм довршавања унутрашњег тржишта.

Комисија констатује да је часопис *Међународни проблеми* одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја Владе републике Србије 2018. године категорисан као M51, а 2019. и 2020. као M24, те је извршила категоризацију у складу са одлукама Министарства.

Маја Ковачевић, “Ограничења трансформативне моћи Европске уније и Западни Балкан“, *Међународни проблеми*, Вол. LXXI, бр. 1, 2019, стр. 26-49. УДК: 327(4-672EU:497) Категорија: M24

https://www.diplomacy.bg.ac.rs/pdf/medj_problemi/2019/Medjunarodni_problemi_1-2019.pdf

У овом оригиналном научном раду се анализира западни Балкан у контексту евроинтеграција као инспиритиван случај за изучавање трансформативне моћи Европске уније. Аутор полази од тезе да је Европска унија јединствен актер у региону западног Балкана, јер безмало три деценије примењује врло широк спектар спољнополитичких инструмената и спроводи политику проширења као њено најуспешније средство. Изучавање трансформативне моћи Европске уније у односу на треће земље и њен утицај на политичке и економске реформе у тим земљама је нарочито било подстакнуто неоспорним успехом који је политика проширења имала вршећи утицај на процес транзиције земаља Централне и Источне Европе. Међутим, овај успех није поновљен у случају земаља западног Балкана, посебно када је реч о процесу демократизације. Основна теза овог рада је да је трансформативна моћ Европске уније суочена са озбиљним ограничењима, како у односу на земље Европске политике суседства, тако и на земље чланице, и најзад и на земље западног Балкана. На делу је парадокс да земље региона, иако обухваћене политиком проширења Европске уније и већ двадесет година подвргнуте процесу европеизације, од 2010. године бележе стагнацију и назадовање у процесу демократизације.

Маја Ковачевић, „Политика проширења Европске уније у потрази за реформом“, *Политичка ревија*, бр. 02/2020, година (XXX) XX, вол.64, стр. 133-150. УДК 341.217.04(4-672EU:497) Категорија: М51

<https://www.ips.ac.rs/rs/publications/politika-prosirenja-evropske-unije-u-potrazi-za-reformom/>

Циљ овог оригиналног научног рада је да критички размотри како политику проширења Европске уније на западни Балкан, тако и нову методологију преговора о приступању коју је на инсистирање појединих земаља чланица предвођених Француском Европска комисија предложила у фебруару 2020. године. У истраживању је коришћен модел спољних подстицаја Франка Шимелфенига (Frank Schimmelfennig) и Улриха Зеделмајера (Ulrich Sedelmeier), који је развијен како би се анализирала европеизација земаља Централне и Источне Европе путем условљавања које је Унија вршила у процесу приступања. Примена овог модела на политику проширења на западном Балкану показује да највећи проблем актуелне политике није у методологији приступања, већ у не кредибилном условљавању које је Европска унија у последњих двадесет година примењивала у односу на потенцијалне чланице из овог региона. У раду се доказује теза да су земље чланице Европске уније и до сада имале на располагању механизме којима су могле да одлучије примењују условљавање у односу на земље западног Балкана, али то нису чиниле. Аутор закључује да стога узроке проблема политике проширења треба тражити у одсуству стратешког приступа према региону због кризе у самој Унији и замора

од проширења, те да реформа има за циљ да утре пут будућем диференцираном чланству у Европској унији.

Маја Ковачевић, Дејана М. Вукасовић, „Француска и концепт европског суверенизма на раскршћу интеграције“, *Међународни проблеми*, Вол. LXXII, бр. 3, стр. 499–531. UDK: 327.39(44) Категорија: M24

<https://www.diplomacy.bg.ac.rs/casopisi/medjunarodni-problemi/medjunarodni-problemi-2020/>

У овом оригиналном научном раду се разматра политика француских председника према европским интеграцијама, са посебним освртом на предлоге председника Емануела Макрона које аутори тумаче у светлу либералне међувладине теорије. Основна теза рада је да Француска има релативно стабилне преференције када је реч о европским интеграцијама, усмерене на увећање своје моћи, што следи и Макронова политика упркос привидном парадоксу – залагању за већи пренос овлашћења на ниво Европске уније. Непристајање Француске на *status quo* у Унији, која не може да постигне сагласност о кључним питањима, огледа се у отвореном заговарању Европе концентричних кругова, а висок интензитет њених преференција се потврђује кроз „претњу“ алтернативним коалицијама – како кроз спровођење Европске иницијативе за интервенцију, тако и предлога за нове односе са Русијом. И поред уобичајених тумачења у којима је Француска од великог проширења и кризе еврозоне постала слабији партнер у француско-немачкој осовини, аутори заговарају тезу да улога Француске има додатну димензију. Савремене међународне односе одликују неизвесна будућност трансатлантског партнерства, успон Кине и претња да Европска унија додатно изгуби значај на глобалној сцени. Аутори закључују да Француска, ослањајући се на своју војну, дипломатску снагу као и широк географски утицај нуди Немачкој, која нема озбиљну алтернативу, савез којим би ове две земље увећале своју моћ кроз концепт европског суверенизма и створиле нови контекст за неизбежно поновно отварање „немачког питања”.

Маја Ковачевић, „Диференцирана интеграција у Простору слободе, безбедности и правде Европске уније: случај Данске“, *Годишњак ФПН*, Година XIV, број 24, децембар 2020, стр. 35-54. UDC 341.1+341.217(4-672EU) (049.32) 339.923:061.1EU(049.32) Категорија: M51

<https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/FPN-Godisnjak-24-2020-2.pdf>

У овом прегледном научном чланку се Европска унија разматра као систем диференциране интеграције која се појављује у више облика – вољно неучествовање, ојачана сарадња, стална структурна сарадња, или потписивање уговора између појединих земаља чланица изван правног оквира Европске уније. Циљ рада је да на примеру диференцираног учешћа Данске у Простору слободе, безбедности и правде Европске

уније анализира један аспект сложености савременог функционисања Европске уније. Простор слободе, безбедности и правде представља једну од најбрже растућих области сарадње у Европској унији. Питања азила, имиграције, контроле граница, сарадње у области кривичног и грађанског правосуђа, борбе против тероризма и организованог криминала, су годинама уназад предмет продубљивања интеграције између земаља чланица. Применом концепта диференциране интеграције аутор показује како се једна земља чланица, у настојању да очува своју аутономију одлучивања у овим високо политизованим питањима, може наћи у ситуацији да потом спроводи одлуке у чијем доношењу није учествовала.

2.1.4. Два рада са међународног научног скупа објављена у целини категорије M31 или M33.

Maja Kovačević, "The EU's Stability-Democratisation Dilemma in Western Balkans: the case of Serbia", Special Issue: Serbia on its way to EU membership – the remaining challenges and obstacles, *The Australian and New Zealand Journal of European Studies (ANZJES)*, European Studies Association of Australia and New Zealand (ESAANZ), Vol 10 (3) 2018, pp. 9-23. ISSN 1837-2147, ISSN 1836-1803, Категорија M 33

<https://esaanz.org.au/wp-content/uploads/2019/02/Maja-Kovac%CC%8Ccevic%CC%81.pdf>

У раду се разматра деловање Европске уније као јединственог актера на простору западног Балкана који је од 90-их година прошлог века примењивао широк спектар својих спољнополитичких инструмената: дипломатске, трговинске мере, финансијску помоћ, цивилне и војне мисије, као и политику проширења. Упркос томе, трансформација овог пост-конфликтног региона је спора, што аутор објашњава високим трошковима усклађивања, снажним вето актерима и неуједначеном применом условљавања због дилеме стабилност-демократизација. Аутор заступа тезу да ће ова дилема бити још израженија у будућности зато што је регион и даље суочен са бројним безбедносним изазовима као што су организовани криминал, тероризам и миграције. Ове претње у непосредном суседству Европске уније је наводе да мање пажње придаје демократизацији, што показује и случај Србије чије демократске и правосудне институције показују бројне слабости, а реформе у овим областима остају споре упркос процесу приступања Србије Европској унији.

Маја Ковачевић, „Европска унија и Западни Балкан: како раскинути “прећутни пакт стабилности”?”, у: Зборник радова са међународне научне конференције *Сукоби. Стабилност. Демократија?*, Факултет политичких наука, 2019, стр. 9-23, UDK 327.323(4):(061.1EU. Категорија: M33

Аутор заступа тезу да и након двадесет година примене политике проширења Европске уније на западни Балкан демократска трансформација региона остаје изазов. У настојању да очува стабилност региона Унија је давала приоритет ефективној власти над демократским управљањем, чиме је пре допринела учвршћивању недемократских и корумпираних балканских режима него њиховој трансформацији. Створен је својеврсни „прећутни пакт” између ЕУ, уморне од унутрашњих проблема, и локалних лидера несклоних демократизацији. Циљ овог рада је да се размотре могући начини раскидања овог „прећутног пакта“. Како је перспектива проширења дуг и неизvestан процес, основна теза рада је да се, поред билатералних преговора у оквиру процеса приступања, у међувремену могу применити и додатни механизми који би довели до наметања веће одговорности локалним лидерима за постизање резултата. Анализира три модела која су била или се и даље примењују у Европској унији. Први је модел Европске конференције који је већ био коришћен у процесу приступања земаља Централне и Источне Европе. Европска конференција је једном годишње окупљала шефове држава или влада (а по потреби и министре) земаља чланица ЕУ и европских земаља које су тежиле чланству у ЕУ и председника Европске комисије. Установљавање оваквог формата је објашњено тиме да је проширење дугорочан процес који утиче на читаву Европу и да стога све наведене земље треба да буду окупљене у један форум што је и данас валидан аргумент. Уколико би у раду Европске конференције био примењен и модел рада конвенције о будућности Европе, то би додатно оснажило процес учешћем научне и стручне јавности. Трећи модел је отворени метод координације. Реч је о методу којим се не усваја регулатива ЕУ већ се шири добра пракса међу земљама чланицама и остварује већа усклађеност њихових политика, а спроводи се тако што се установљавају смернице, квантитативни и квалитативни индикатори, национални и регионални циљеви, а потом се примена периодично оцењује. Ипак, аутор закључује да је примена оваквих инструмената мало вероватна јер стабилност остаје на врху спољнополитичких приоритета Европске уније.

2.1.5. Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије М61 или М63.

Маја Ковачевић, "Криза у Европској унији и политика проширења", у: Слободан Самарџић, Ивана Радић Милосављевић (Ур.), *Европска унија: нове и старе димензије кризе*, Универзитет у Београду - Факултет политичких наука, 2016, ISBN 978-86-6425-030-6, стр. 83-91. Категорија: М 63

<https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2017/04/Evropska-unija-nove-i-stare-dimenzije-krize.pdf>

У раду се криза политике проширења Европске уније разматра у ширем контексту кризе спољног деловања Европске уније. Да треба узети у обзир шири контекст аутор показује на примеру Европске политике суседства која се уместо остварења амбициозних циљева дубоке политичке и економске трансформације земаља обухваћених овом политиком нашла готово опасана „ватреним обручем“ који се протеже од Сахела, преко Блиског истока, до Украјине. Поред тога, у кризама које и у самој Европској унији сустижу једна другу: од рецесије, преко терористичких претњи споља и изнутра, незабележеном мигрантском кризом, није изненађење да је дошло до замора од проширења. Аутор закључује да ће све ове кризе дубоко утицати на политику проширења и постепено је преусмеравати ка различитим моделима флексибилног чланства у Унији.

Маја Ковачевић, „Европски парламент и реформа заједничког европског система азила“, *Годишњак ФПН*, година XIII, специјалан број, децембар 2019, 149-165, UDK 314.74:341.43:342.53(4-672 EU) Категорија: М 63

https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/FPN-Godisnjak-22-2019-specijalan_broj.pdf

У овом прегледном научном раду се разматра процес промене заједничког европског система азила. Мигрантска криза која је захватила Европску унију од 2015. године, са великим бројем тражилаца азила у земљама чланицама, наметнула је неопходност промене овог система. Реформа предложена 2016. године обухвата пакет легислативних предлога који су требали да буду усвојени по редовној законодавној процедури. Анализирајући покушај реформе, аутор закључује да Европски парламент, иако један од промотера промене заједничког европског система азила, остаје секундаран актер у односу на земље чланице које у Савету Европске уније не успевају да постигну договор о најважнијим елементима реформе. Високо политизовано питање азила и миграција је у претходном сазиву Европског парламента у највећој мери нарушило кохезију ЕПП-а, али и показало да су посланици из земаља које имају највише примедби на предложене реформе гласали чешће у складу са националним приоритетима него са политиком партијске групе. Аутор износи очекивања да избори за Европски парламент одржани 2019. године неће променити став Парламента, али поставља и друго питање – каква ће, узимајући у обзир ставове земаља чланица, бити судбина предложених реформи и да ли ће Европска унија све више деловати кроз аранжмане са трећим земљама како би управљала миграцијама у немогућности да реформише сопствени систем азила.

2.1.6. Одобрено и објављено универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање.

Маја Ковачевић, *Европска диференцирана унија*, Факултет политичких наука, Београд, 2020, 1-260, ISBN 978-86-6425-073-3, COBISS.SR-ID 28365065. Категорија: M42

<https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/Kovacevic-Evropska-diferencirana-unija.pdf>

Европска диференцирана унија је научна монографија у којој се анализира диференцијација као одлика процеса европске интеграције. Аутор разматра развој овог феномена од самог почетка, али је тежиште анализе на савременим правцима и изазовима диференцијације. Монографија се састоји од 10 поглавља, од којих је пет посвећено диференцијацији у оквиру саме Европске уније, а других пет спољној диференцијацији. У првом поглављу аутор се бави развојем концепта диференциране интеграције од оснивања Европске економске заједнице, преко Уговора из Маастрихта и настанка Европске уније, као и током усвајања Уговора из Амстердама, показујући да концепт ојачане сарадње није испунио очекивања да постане општеприхваћени модел флексибилне интеграције у оквиру Уније. Наредно поглавље је посвећено диференцијацији на унутрашњем тржишту Европске уније, и то како у примени директива везаних за унутрашње тржиште, тако и до сада примењеним облицима ојачане сарадње на унутрашњем тржишту: заједничком европском патенту и покушају увођења пореза на финансијске трансакције. Трећи део носи наслов Диференцирана Економска и монетарна унија и бави се како вољним неучествовањем појединих земаља чланица у монетарној интеграцији, тако и даљом диференцијацијом до које је дошло као последица кризе еврозоне. Четврти део је усмерен на анализу различитог учешћа земаља чланица у Простору слободе, безбедности и правде Европске уније. Поред изузећа која се односе на Данску и Ирску (а и Уједињено Краљевство док је било чланица), аутор се бави и до сада примењеним облицима ојачане сарадње у овој области, какав је на пример успостављање Канцеларије европског јавног тужилаштва. Поред тога разматра и диференцијацију до које долази у пракси а која је везана за велику мигрантску кризу и која је резултирала кризом заједничког европског система азила и кризом Шенген система. Пети део се односи на уговорне основе диференцијације у области Заједничке спољне и безбедносне политике, од изузећа које се у случају Данске односи на област одбране, преко уздржавања од гласања, ојачане сарадње, клаузуле флексибилности до сталне структурне сарадње чије домете аутор оцењује скромним.

Наредни делови монографије су посвећени актуелном развоју односа са земљама на истоку и југоистоку Европе: земљама западног Балкана, Турском и земљама обухваћеним Источним партнерством. Аутор анализира кризу политике проширења и новине које доноси промена методологије преговора о приступању, тражећи одговоре на питање да ли долази до заокрета ка концепту диференцираног приступања Европској унији. Седми део је посвећен „варијабилној геометрији Источног партнерства“ и различитим врстама односа које Европска унија развија са Украјином, Молдавијом и Грузијом, са једне, и

Белорусијом, Јерменијом и Азербејџаном са друге стране. Аутор сматра да споразуми о придруживању које је Европска унија потписала са Украјином, Молдавијом и Грузијом представљају модел новог деловања Уније која настоји да оствари политичку и економску интеграцију ових земаља а без чланства у Унији. Разматрајући однос са Турском аутор показује све противречности ситуације у којој се годинама наводно преговара о чланству без намере да ова земља постане чланица Уније и закључује да је потребан нови модел односа Европске уније и Турске. И у односима са земљама Источног суседства, као и са западним Балканом и Турском, Европска унија настоји да их чврсто веже за себе и „усидри“ у процес интеграције упркос неизвесности потенцијалног чланства. Све дубље их везује за себе путем царинске уније у случају Турске или путем споразума о придруживању и продубљеној области слободне трговине са Украјином, Молдавијом и Грузијом чиме су ове три земље преузеле обавезу усклађивања са стандардима Европске уније у областима трговине, услуга, јавних набавки, енергетике, итд. Аутор показује да све више долази до приближавања политика проширења и Источног суседства, што већ води стварању концентричних кругова интеграције. Последњи, десети део, обједињује отворена питања модела будућих диференцираних чланстава у Европској унији. Ово питање је значајно како за земље чланице, тако и за треће земље, и о њему се већ дуго води дебата у политичким и академским круговима. Ковачевић излаже неколико модела – степеновано чланство, клубова у оквиру клуба, концентричних кругова, шири економски простор, итд.

Аутор закључује да, са једне стране, Европска унија још није спремна да развије нове моделе диференцијације како унутрашњег, тако и спољног процеса интеграције, а са друге да није могућ повратак на униформну интеграцију. Стога очекује да ће се процес диференцијације наставити кроз прагматичне одговоре на изазове са којима се Унија суочава. Са друге стране, указује да европске земље нечланице могу да се нађу у статусу својеврсних „чланица у сенци“ које би примењивале регулативу Европске уније без права да о њој одлучују. Комисија сматра да монографија *Европска диференцирана унија* представља целовиту анализу значајних питања интеграције: како унутрашње диференцијације, тако и промене односа Европске уније са земљама западног Балкана, Источног суседства и Турске. Монографија је посвећена актуелним истраживачким питањима, анализира савремене феномене и доприноси бољем разумевању европске интеграције у целини.

2.2 Оцена резултата научног и истраживачког рада

Прегледом научних радова кандидата од значаја за избор у звање наставника – редовног професора за ужу научну област Европске студије, Комисија налази да се ови радови баве широким спектром питања из поља европске интеграције који се на Универзитету у

Београду – Факултету политичких наука изучавају у овој области. Поред питања из области процеса интеграције у самој Европској унији, аутор се у радовима бави и питањима везаним за њено спољно деловање. Комисија сматра да, **у погледу категорија и броја објављених радова, кандидат испуњава обавезне услове** прописане Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 192/16; Измене објављене у „Гласник Универзитета у Београду“ бр. 195/16 и 199/17) и то на следећи начин:

Услов *Објављен један рад из категорије М21, М22 или М23 од избора у претходно звање из научне области за коју се бира је испуњен објављивањем једног рада из категорије М22.*

Услов *Објављен један рад из категорије М24 од избора у претходно звање из научне области за коју се бира је испуњен објављивањем једног рада из категорије М24.*

Услов *Објављених пет радова из категорије М51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије М24 може, један за један, да замени услов из категорије М51 испуњен је објављивањем три рада из категорије М51 и два рада из категорије М24.*

Услов *Два рада са међународног научног скупа објављена у целини категорије М31 или М33 испуњен је објављивањем два рада из категорије М33.*

Услов *Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије М61 или М63 испуњен је објављивањем два рада из категорије М63.*

Услов *Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање испуњен је објављивањем једне научне монографије.*

Комисија констатује да, иако је часопис *Међународни проблеми* у 2019. и 2020. години категоризован као национални часопис међународног значаја (М24), према Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 192/16; Измене објављене у „Гласник Универзитета у Београду“ бр. 195/16 и 197/17.-исправка, 199/17 и 203/18.), додатно испуњен услов из категорије М24 може, један за један, да замени услов из категорије М51.

2.3 Оцена испуњености осталих обавезних услова за избор у звање редовног професора

2.3.1. Искуство у педагошком раду са студентима

Кандидат има десет година искуства у раду са студентима на основним и последипломским студијама. Самостално или са колегама изводи следеће предмете: Европске интеграције - развој и проблеми, Политика проширења Европске уније (основне студије), Европска унија као глобални актер, Правосуђе и унутрашњи послови у Европској унији, Србија и Европска унија (мастер студије), као и Политика проширења Европске уније у XXI веку (докторске студије).

2.3.2. Позитивна оцена педагошког рада добијена у студентским анкетама током целокупног протеклог изборног периода

Резултати студентских евалуација показују да, од стицања претходног наставничког звања, студенти оцењују рад наставника веома позитивним, са збирним оценама у распону од 4.14 до 4.99.

2.3.4. Менторство или чланство у две комисије за израду докторске дисертације.

Др Маја Ковачевић је, од стицања звања ванредног професора, учествовала у раду три комисије за преглед, оцену и јавну одбрану докторских дисертација и била је ментор у изради две докторске дисертације.

2.3.5. Учешће у комисији за одбрану три завршна рада на академским специјалистичким, односно мастер студијама

Кандидат је учествовао у 17 комисија за преглед, оцену и јавну одбрану мастер радова и био ментор у изради 12 мастер радова.

2.3.6. Цитираност од 10 хетеро цитата

Радови кандидата цитирани су у већем броју домаћих и иностраних научних радова. Комисија оцењује кредибилним списак од 15 радова других аутора у којима су цитирани наводи из објављених радова кандидата.

2.3.7. Резултати у развоју научнонаставног подмлатка

Поред менторстава у изради радова на последипломским студијама, кандидат је од 2017. године ментор стипендисте Министарства просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије који је, поред тога што је сарадник у настави, у јуну 2020. изабран и у звање истраживач-приправник. Поред тога, др Маја Ковачевић је била члан још једне комисије за припрему реферата за избор у звање истраживач-приправник.

Полазећи од наведеног, Комисија налази да кандидат, уз објављене научне радове, **испуњава и све друге обавезне услове** прописане Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду и то да има неопходно искуство у педагошком раду, позитивну оцену педагошког рада добијену у студентским анкетама

током целокупног протеклог изборног периода, цитираност од 10 хетероцитата и резултате у развоју научнонаставног подмлатка.

2.4. Оцена испуњености изборних услова за избор у звање редовног професора

2.4.1. Стручнопрофесионални допринос

Председник или члан уређивачког одбора научних часописа или зборника радова у земљи или иностранству

Кандидат је била члан уређивачког одбора међународног тематског зборника *Discourse and Politics/Diskurs i politika*, Dejana Vukasović, Petar Matić (eds.), Institute for Political Studies, Belgrade, 2019.

Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама

Др Маја Ковачевић је од јуна 2016. године била председник или члан комисија за израду двадесет завршних радова на академским мастер или докторским студијама.

Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима

Кандидат од 2011. године учествује као истраживач на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије „Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту“ (број пројекта: 179076). Поред тога, од 2017. године је део тима Jean Monnet Chair пројекта Европске уније под називом: *The European Union and Europeanisation of Wider Europe and the World* (587067-EPP-1-2017-1-NZ-EPPJMO-CHAIR), а од 2018. године део тима Факултета политичких наука на пројекту Европске сарадње у науци и технологији финансираном од стране Европске уније (European Cooperation in Science and Technology - COST): *EU Foreign Policy Facing New Realities: Perceptions, Contestation, Communication and Relations* (ENTER) CA17119.

На основу наведеног, Комисија закључује да је кандидат испунио први од три изборна услова за избор у звање редовног професора – Стручно-професионални допринос прописан Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду.

2.4.2. Допринос академској и широј заједници

Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству

Кандидат је у периоду од 2015. до 2018. године био члан Савета Факултета политичких наука, а од фебруара 2019. до данас је члан Већа за студије другог и трећег степена Факултета политичких наука.

Учешће у активностима популаризације науке

Др Маја Ковачевић је 2018. године учествовала у пројекту „Европа за мене“ који су спроводили Европски покрет у Србији и Факултет политичких наука уз подршку Делегације Европске уније у Србији са циљем детаљнијег упознавања грађана Србије са процесом европске интеграције.

На основу наведеног, Комисија закључује да је кандидат испунио други од три изборна услова за избор у звање редовног професора – Допринос академској и широкој заједници прописан Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду.

2.4.3. Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству

Поред сарадње са другим високошколским и научноистраживачким установама у оквиру већ наведених учешћа у међународним пројектима, кандидат испуњава и следеће услове:

Радно ангажовање у комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству

Др Маја Ковачевић је 2016., 2018. и 2019. године била члан комисије за пријем студената са Балкана на студијске програме Универзитета *SciencesPo* (Француска).

Поред тога, 2019. године је била члан комисије Правног факултета Универзитета у Београду за одбрану пројекта једне докторске дисертације.

Руковођење радом или чланство у органу или професионалном удружењу или организацији националног или међународног нивоа

Решењем Владе Републике Србије 2019. године др Маја Ковачевић је именована за члана Управног одбора Института за европске студије у Београду.

Учешће у програмима размене наставника и студената

Током 2017, 2018. 2019 и 2020. године др Маја Ковачевић је изводила предмет EUROPEAN POLITICS - PO SC 3710-612 у програму *Clemson University Study Abroad Program - Spring Semester in Belgrade* - програму размене између Факултета политичких наука Универзитета у Београду и Департмана за политичке науке Универзитета Клемсон из Јужне Каролине, Сједињене Америчке Државе.

На основу наведеног, Комисија закључује да је кандидат испунио и трећи од три изборна услова за избор у звање редовног професора – *Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству* прописан Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду.

Полазећи од наведеног Комисија налази да је кандидат испунио све обавезене и изборне услове за стицање звања наставника – редовног професора прописане Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду.

III Закључно мишљење и предлог комисије

На основу увида у резултате рада на научноистраживачком и педагошком плану Комисија констатује да је др Маја Ковачевић, од избора у звање ванредног професора на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука, дала **значајан допринос области Европских студија**. Увидом у садржај научних радова које је кандидат објавио у периоду 2016-2020. године, Комисија налази да се кандидат бави темама од несумњивог научног, академског и ужег стручног интереса, али и темама које могу да имају шири друштвени и практични значај. Комисија нарочито скреће пажњу на допринос који кандидат даје истражујући савремене процесе европске интеграције, како у само Европској унији, тако и у њеном спољном деловању. Анализирајући промене европске интеграције кандидат даје допринос бољем разумевању актуелних европских и међународних односа. Комисија констатује да је од избора у звање ванредног професора кандидат објавио дванаест радова од значаја за избор у звање редовног професора а према ближим критеријумима за избор у наведено звање. У наведеном периоду кандидат је објавио научну монографију, један рад у истакнутом међународном часопису, три рада у националним часописима међународног значаја, три рада у врхунским часописима националног значаја, два саопштења са међународних научних скупова објављена у целини и два саопштења са скупова националног значаја штампана у целини. Радови кандидата цитирани су у већем броју домаћих и иностраних научних радова. Кандидат је добио високе оцене за свој педагошки рад у студентским евалуацијама, учествовао у раду више од 20 комисија за преглед, оцену и јавну одбрану радова на последипломским студијама и био ментор у изради укупно 12 мастер радова и две докторске дисертације. Комисија констатује да је кандидат остварио резултате у развоју научнонаставног подмлатка, био члан уређивачког одбора међународног тематског зборника, учествовао као сарадник на домаћим и међународним научним пројектима, био члан Савета Факултета политичких наука, а данас је члан Управног одбора Института за европске студије у

Београду. Поред тога, кандидат је дао допринос унапређењу међу-универзитетске сарадње Универзитета у Београду са Универзитетом *SciencesPo* из Француске и Универзитетом Клемсон из Јужне Каролине, Сједињене Америчке Државе.

Најзад, два члана комисије су најближи сарадници Маје Ковачевић на Факултету, и као старије колеге могу да посведоче о њеним научним али и о људским квалитетима. Неподељено је мишљење сва три члана да кандидата поред узорног професионалног рада одликује изузетан смисао за колегијалну сарадњу и пожртвованост на послу. У окружењу поменитих чланова комисије и осталих наставника из уже научне области Европске студије, Маја Ковачевић је дала велики допринос развоју и научно-педагошкој афирмацији ове код нас још увек младе научне области.

На основу целокупног научног и педагошког рада кандидата, претходно саопштених оцена о научном, истраживачком, стручном и наставно-педагошком раду, као и доприносу научном развоју уже научне области Европске студије, а сагласно одредбама Закона о високом образовању, Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду и Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача Комисија сматра да **кандидат испуњава све услове за избор у звање редовног професора и предлаже Изборном већу Универзитета у Београду - Факултета политичких наука да изабере др Мају Ковачевић у звање редовног професора, ужа научна област Европске студије, те да упути предлог Универзитету у Београду на даљу процедуру.**

Чланови комисије

Проф. др Слободан Самарџић, редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Београду

Проф. др Весна Кнежевић Предић, редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Београду

Проф. др Бранко Ракић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду
